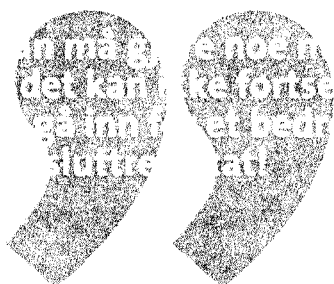

debatt

- ▼ Skriv under fullt navn.
Oppgi adresse og telefon på dagtid.
- ▼ Skriv kortest mulig.
- ▼ Redaksjonen forbeholder seg rett til å forkorte.
- ▼ Manuskripter som er sendt til flere aviser, benyttes ikke.
Aftenposten, boks 1178,
Sentrum, 0107 Oslo
Telefax: 22 86 40 89
E-post: debatt@aftenposten.no

Ap 7/5 - 99

Steigans påstander om Kroatia

Av Neven Jurica, Kroatias ambassadør i Norge

I en kronikk i Aftenposten den 26.4. med tittelen «Kosovo-debatten – den hvite manns byrde?» presenterer Pål Steigan, tidligere formann i AKP (m-l), noen tanker om de tragiske hendelser som har rammet republikker i det tidligere Jugoslavia.

For det første aner jeg ikke hvorfor Steigan i sin artikkel blander Kroatia med hendelser i Kosovo, siden Kroatia ligger 1000 km unna de områdene og er på ingen måte innblandet i disse hendelser. Hans intensjon er å trekke en parallell med Milosevic' politikk, og særlig ille er det når han finner denne parallellen hos Kroatias president Franjo Tudjman, den eneste politiske lederen på dette territorium som har greid å motsette seg Beograds planer om å utvide Serbia, ergo danne Stor-Serbia. Jeg vil nevne enkelte historiske fakta og argumenter; først og fremst for å fortelle sannheten til den norske befolkningen.

Steigan hevder feilaktig at «barbari og etnisk rensing» ikke bare er, som han sier, et trekk ved Milosevic, men også en del av Tudjmans politikk. Fakta sier imidlertid noe annet. Steigan mener det ikke nødvendig å gå tilbake til f.eks. 1989 da Milosevic holdt sin tale på Koso Polje foran en million av serbere – der han uten å blunke antydte «også væpnet kamp dersom det blir nødvendig...», og uttaite at alle serbere bør leve innenfor en stat, og på den måten meddelte han forsøk på opprettelse av Stor-Serbia. Dette etter ble Kosovos og Vojvodinas autonomi vrskaffet.

Sommeren 1991 gjennomførte den proserbisk-jugoslaviske hæren angrep på Slovenia og videre på Kroatia. Med hjelp fra serbiske paramilitære enheter fordrev de alle kroater, ungare, tsjekkere og italienerne fra områdene som skulle vært en del av Stor-Serbia, og tvang dermed 550 000 kroater og andre minoriteter til mangeårig flukt. Av det tallet har fremdeles 80 000 kroater ikke greid å vende tilbake til sine raserte hjem.

Kroatia prøvde, på en fredelig måte, med hjelp fra FN, å få tilbake de okkuperte områdene, som da utgjorde en tredjedel av Kroatias territorium. Etter fire år med forhandlinger aksepterte ikke serbere en fredelig politisk løsning, altså en sameksistens med kroater. Ønsket deres derimot var utelukkende å opprettholde Stor-Serbia. Senere har Kroatia i egen-skap av suveren stat gjennomført militær- og politiaksjonen «Storm» for å frigjøre sine okkuperte områder for å returnere flyktningene hjem. Steigan nevner ikke president Tudjmans gjentatte oppfordringer under aksjonen «Storm», da president Tudjman snakket til den serbiske minoriteten i Kroatia. Han appellerte til dem om ikke å forlate sine hus, og sa at Kroatias regjering ikke ønsket å fordrive dem. Han ga dem en forsikring om vern av personer og deres eiendom. Steigan nevner ikke det serbiske flertallet som i dag lever normalt i Kroatia, og som ikke har fulgt oppfordringen fra egne ekstremister om å forlate Kroatia.

Forøvrig har serbere i Kroatia dannet nasjonale politiske partier, og de har representanter i Kroatias nasjonalforsamling. Av de serbere som har forlatt Kroatia og reist til henholdsvis Serbia og Bosnia-Hercegovina, er allerede 50 000 kommet tilbake og samtlige har fått kroatisk dokumenter og statsborgerskap.

Under krigen i Bosnia-Hercegovina, i slutten av 1993, mottok Kroatia ca. 400 000 flyktninger (hovedsakelig muslimer). Da hadde f.eks. hovedstaden Zagreb ca. 100 000 flyktninger fra Bosnia-Hercegovina, dvs. at hver tiende innbygger i Zagreb var flyktning. Kroatia avsatte betydelige økonomiske midler for å hjelpe alle flyktningene, og en del befinner seg fremdeles i Kroatia.

Det er usant det Steigan skriver om angivelig rehabilitering av ustasjaregimet av de kroatisk myndigheter. Han unnlot å anføre at president Tudjman er den eneste gjenlevende europeiske leder som var aktiv deltager i den antifascistiske krigen. I den krigen mistet Tudjman sine nære familiemedlemmer. Jeg ønsker å minne Steigan om at en av de første organiserte militærenhetene i antifascistisk bevegelse i Euro-

Imot Stor-Serbia. Kroatias president Tudjman er den eneste politiske lederen i det tidligere Jugoslavia som har greid å motsette seg Beograds planer om å utvide Serbia, ifølge artikkelforfatteren.

FOTO: SCANPIX/REUTERS

pa ble grunnlagt i Kroatia allerede den 22.6.1941.

Under annen verdenskrig 1941-1945 hadde Kroatia 470 000 deltagere i motstandsbevegelsen – partisaner. Av dem var 270 000 regulære soldater. Kroatia (med samme antall innbyggere som Norge) hadde flere deltagere i motstandsbevegelsen enn noen andre store europeiske land.

Jeg må bemerke at Steigans tese om at den altfor tidlige anerkjennelse av Kroatia og Slovenia, særlig av Kroatia, utløste krigen først i Kroatia og senere i Bosnia-Hercegovina, er en ren spekulasjon. Kroatia ble anerkjent den 15.1.1992, dvs. først etter at Serbias aggresjon mot Kroatia startet (sommeren 1991) og etter at en tredjedel av Kroatias territorium var okkupert, noe som førte til at kampene begynte å avta.